

วารสารกฎหมาย มหาวิทยาลัยมหิดล

MU LAW e – Journal

ISSN 2651 – 1517

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 ก.ค. – ธ.ค. 2562

- รับเงินของทางราชการมาตามหน้าที่แต่เงินหายขณะเดินทางกลับสำนักงาน
ต้องรับผิดชอบใช้เงินให้กับทางราชการหรือไม่ ?
- ประกาศรับสมัครงานกับการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งในการรับสมัครงาน
ที่แตกต่างกันของมหาวิทยาลัย
- การเรียกเงินคืนจากผู้ได้รับเงินเกินสิทธิโดยสุจริต
- เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมจะร้องเรียนหรือร้องทุกข์ดี
- NO GIFT POLICY

สแกน QR Code
เพื่ออ่านวารสาร
ออนไลน์

วิสัยทัศน์กองกฎหมาย

มุ่งมั่นเป็นหน่วยงานด้านกฎหมายที่มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก (World Class University)

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

รศ.นพ.สรายุทธ สุภาพรรณชาติ
รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
นายคณพศ เพื่องฟู
ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

บรรณาธิการ

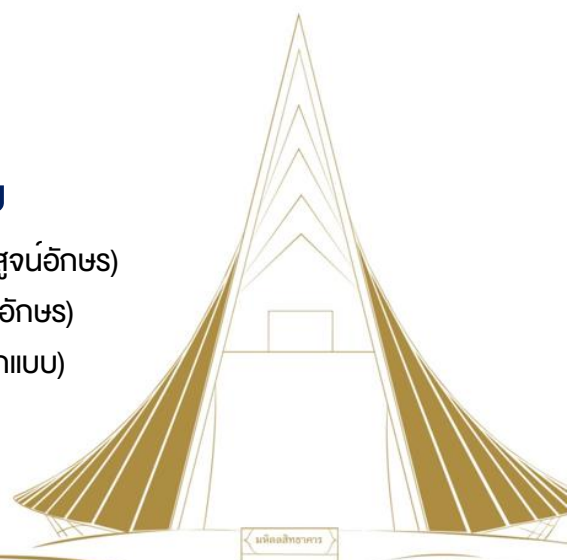
นางพัฒนารณ์ แก้วสัมฤทธิ์

ฝ่ายวิชาการ

นางพัฒนารณ์ แก้วสัมฤทธิ์
นางสุนิสา ปรีพัตติพงศ์
นายอวยชัย อิศรวิริยะสกุล

บรรณาธิการผู้ช่วย

นางสาวสุราสินี สันหริดี (พิสุจน์อักษร)
นางสาวพัชร ทาสีลา (พิสุจน์อักษร)
นายจักรกฤษณ์ พางาม (ออกแบบ)

24 กันยายน วันมหิดล

“ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สองประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์
เป็นกิจที่หนึ่ง ลาก ทรัพย์ และเกียรติยศจะตกมาแก่ท่านเอง
ถ้าท่านทรงธรรมะแห่งวิชาชีพไว้ให้บริสุทธิ์”

สารบัญ

หน้า

กฎหมายหมายใหม่

- ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลที่ออกมาใช้บังคับในปี พ.ศ. 2562
เดือน กรกฎาคม 2562 ถึง เดือน ธันวาคม 2562 1

บทความ

- พิธีกรรมต้องทำตามแบบ 4
- การเลิกสัญญาทางปกครองของคู่สัญญาฝ่ายเอกชน 7
- การเรียกเงินคืนจากผู้ได้รับเงินเกินสิทธิโดยสุจริต 9
- ประกาศรับสมัครงานกับการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งในการรับสมัครงาน
ที่แตกต่างกันของมหาวิทยาลัย 11
- NO GIFT POLICY 13
- เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมจะร้องเรียนหรือร้องทุกข์ดี 15
- รับเงินของราชการมาตามหน้าที่ แต่เงินหายจะเดินทางกลับสำนักงาน
ต้องรับผิดชอบใช้เงินให้กับทางราชการหรือไม่ ? 17

อื่นๆ

- ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของมหาวิทยาลัยมหิดล
ประจำปี พ.ศ. 2562 19
- กิจกรรมที่สำคัญ 21

- บทความที่เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคลของผู้เขียนหรือเจ้าของบทความ
ไม่มีข้อผูกพันกับกองบรรณาธิการวารสารกฎหมาย มหาวิทยาลัยมหิดล
- กองบรรณาธิการวารสารกฎหมาย มหาวิทยาลัยมหิดล ไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอก ทำซ้ำ หรือ
เผยแพร่เนื้อหาแต่ให้อ้างอิงแหล่งที่มาให้ครบถ้วนสมบูรณ์
- หากบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหิดลที่มีความประสงค์เผยแพร่บทความที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย
และการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัย กรุณาส่งมาที่ กองบรรณาธิการ
วารสารกฎหมาย มหาวิทยาลัยมหิดล กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยที่ออกมาใช้บังคับในปี พ.ศ. 2562

เดือนกรกฎาคม 2562 ถึง เดือนธันวาคม 2562

พิศนากรณ์ แก้วสัมฤทธิ์
ผู้เขียน

เดือนกรกฎาคม 2562 การประชุมสภามหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 546 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2562

■ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการยกเลิกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการจัดสวัสดิการเพิ่มเติมภายในมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2557 พ.ศ. 2562

ด้วยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ดำเนินการตรวจสอบงบการเงินของมหาวิทยาลัย และได้มีการทักท้วงโดยสรุปความได้ว่า “มหาวิทยาลัยมหิดล ไม่นำงบการเงินของกองทุนสวัสดิการส่วนงานต่าง ๆ รวมกับงบการเงินภาพรวมที่ส่งให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ เนื่องจากรายได้ที่เกิดขึ้นและบันทึกในกองทุนสวัสดิการส่วนงานถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2550 มาตรา 16 (6) และ (7)” ดังนั้นเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ประกอบกับการดำเนินการที่เกี่ยวกับการพัสดุของสวัสดิการตามข้อบังคับดังกล่าว ไม่สามารถดำเนินการแบบเดิมต่อไปได้

เนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นต้องมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการพัสดุของสวัสดิการแบบเดิมอีกต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับเหตุผลข้างต้น จึงได้ปรับปรุงแนวทางการจัดสวัสดิการเพิ่มเติมภายในส่วนงานของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวทางการจัดการรายได้ การพัสดุ การตรวจสอบบัญชี การบริหารอสังหาริมทรัพย์เพื่อการใช้ประโยชน์ของส่วนงานและมหาวิทยาลัย ลดภาระและขั้นตอนการดำเนินการที่ซ้ำซ้อนของส่วนงานทั้งในเรื่องของขั้นตอนการเบิกจ่าย การพัสดุ การจัดทำรายงานการเงิน และการตรวจสอบบัญชี โดยให้ออมนบรรดา กิจกรรมและกิจการสวัสดิการที่ดำเนินการตามข้อบังคับเดิมอันประกอบด้วย กิจกรรมหรือกิจการสวัสดิการ ประเภทสวัสดิการ กองทุนสวัสดิการ รายรับและรายจ่าย การพัสดุ รายงานการเงินและการตรวจสอบ รวมเข้าเป็นการดำเนินงานของส่วนงาน จึงได้เสนอข้อบังคับฉบับนี้เพื่อยกเลิกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการจัดสวัสดิการเพิ่มเติมภายในมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2557 ทั้งนี้ เมื่อยกเลิกข้อบังคับดังกล่าวแล้ว มหาวิทยาลัยจะดำเนินการออกประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการการจัดสวัสดิการเพิ่มเติมภายในมหาวิทยาลัยมหิดล และแก้ไขประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การเบิกเงิน การจ่ายเงิน และการควบคุมดูแลการจ่ายเงิน พ.ศ. 2551 ต่อไป

■ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารงานในศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2562

เนื่องจากศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติได้มีการปรับโครงสร้างของหน่วยงาน จึงทำให้ไม่สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารของศูนย์สัตว์ทดลองให้เป็นไปตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารงานในศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติได้ จึงจำเป็นต้องแก้ไขข้อบังคับเพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างของศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ (ตามมติสภามหาวิทยาลัยมหิดลในการประชุมครั้งที่ 541 เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2562 ที่อนุมัติให้ปรับโครงสร้างหน่วยงานที่กำหนดให้มีหัวหน้างานหรือตำแหน่งเทียบเท่าหัวหน้างาน) โดยให้ยกเลิกความในข้อ 3 ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารงานในศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2552 ลงวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2553 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ข้อ 9 (3) หัวหน้างานหรือตำแหน่งเทียบเท่าหัวหน้างาน เป็นกรรมการ”

■ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารศูนย์วิจัยคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล พ.ศ. 2562

เพื่อให้การบริหารงานในศูนย์วิจัยคลินิก (Siriraj Institute of Clinical Research : SICRES) ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ที่ให้บริการและบริหารจัดการงานวิจัยทางคลินิกมีความคล่องตัวและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคณะฯ จึงกำหนดให้มีข้อบังคับนี้ขึ้นโดยมีสาระสำคัญเป็นการ

1. กำหนดวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของศูนย์วิจัยคลินิก
2. กำหนดให้มีคณะกรรมการและผู้อำนวยการศูนย์วิจัยคลินิก เพื่อดำเนินการบริหารศูนย์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

3. กำหนดให้มีกองทุนเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ โดยมีคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้ดูแล

4. การจัดทำบัญชี และรายงานทางการเงิน ให้ใช้ระบบบัญชีมาตรฐานตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปเช่นเดียวกับของมหาวิทยาลัยมหิดล และเสนอรายงานทางการเงินประจำเดือนต่อคณบดีและเสนอคณะกรรมการประจำคณะเพื่อทราบอย่างน้อยทุกหกเดือน

เดือนสิงหาคม 2562 การประชุมสภามหาวิทยาลัยมหิดลครั้งที่ 547 เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2562

■ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารกองทุนเปรมดนตรีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ พ.ศ. 2562

ด้วยวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มีนโยบายในการพัฒนาระบบทุนการศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาทางด้านดุริยางคศิลป์ โดยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ อดีตนายกรัฐมนตรีและรัฐบุรุษ ในฐานะผู้มีอุปการะและให้การส่งเสริมสนับสนุนเงินบริจาคจากการจัดกิจกรรมเพื่อจัดตั้ง “กองทุนเปรมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์” และเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ให้ทุน วิทยาลัยดุริยางคศิลป์จึงได้จัดทำข้อบังคับนี้ขึ้น มีสาระสำคัญดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการของกองทุนที่มีขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาทางด้านดุริยางคศาสตร์ให้แก่ (1) ผู้ผ่านการคัดเลือกและได้รับการตอบรับเข้าศึกษาในวิทยาลัย (2) นักเรียนของวิทยาลัย และ (3) นักศึกษาของวิทยาลัย
2. รายได้ของกองทุนจะมาจาก (1) เงินหรือทรัพย์สินซึ่งได้รับจากการบริจาคในบัญชีทุนเปรมดนตรี (2) เงินหรือทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้แก่วิทยาลัย (3) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจัดสรรจาก

เงินรายได้วิทยาลัย (4) ดอกผล หรือเงินผลประโยชน์อันเกิดจากการจัดการรายได้ตามข้อ (1) ถึง (3) ทั้งนี้รายได้ของกองทุนจะต้องจัดการเพื่อผลประโยชน์ของกองทุนตามวัตถุประสงค์ที่ข้อบังคับหรือผู้มอบให้กำหนด

3. การบริหารกองทุนจะมีคณะกรรมการบริหารวิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการอำนวยการของวิทยาลัยกำหนดไว้

4. การจัดทำบัญชี และรายงานทางการเงินให้ใช้ระบบบัญชีมาตรฐานตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัย

เดือนธันวาคม 2562 การประชุมสภามหาวิทยาลัยมหิดลครั้งที่ 551 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2562

■ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารงานในวิทยาเขตกาญจนบุรี พ.ศ. 2562

เนื่องจากวิทยาเขตกาญจนบุรีได้รับอนุมัติให้รับโครงสร้างภายในของหน่วยงาน โดยยุบเลิกโครงสร้างเดิมที่มี 2 สำนัก คือ สำนักงานวิทยาเขตกาญจนบุรี และสำนักวิชาสหวิทยาการ และปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานภายในให้สอดคล้องกับพันธกิจของวิทยาเขตฯ จึงได้ปรับแก้ไขข้อบังคับฯ ให้สอดคล้องกับโครงสร้างของวิทยาเขตฯ ประกอบกับวิทยาเขตฯ เห็นควรปรับปรุงประกอบของคณะกรรมการพัฒนาวิทยาเขตกาญจนบุรี ให้มีความคล่องตัวและเหมาะสมกับการบริหารงานในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องออกข้อบังคับนี้

■ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยตำแหน่งทางวิชาการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

เนื่องจากข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยตำแหน่งทางวิชาการ พ.ศ. 2561 ได้กำหนดกรอบเวลาของผลงานทางวิชาการที่จะใช้เสนอขอตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ และ

ต้องมีผลงานทางวิชาการที่เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์รวมอยู่ในผลงานทางวิชาการทุกประเภทที่เสนอขอตำแหน่งด้วย ส่งผลให้คณาจารย์ไม่สามารถนำผลงานทางวิชาการที่เป็นผลงานก่อนได้รับการแต่งตั้งซึ่งมีการเตรียมไว้แล้วมาใช้ในการเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการได้

ดังนั้นจึงเห็นควรกำหนดระยะเวลาผ่อนผันในช่วงเปลี่ยนผ่านเกณฑ์ให้กับพนักงานมหาวิทยาลัยด้วย ซึ่ง ก.พ.อ. ได้กำหนดระยะเวลาผ่อนผันฯ เป็นเวลา 3 ปี ในการนี้มหาวิทยาลัยจึงออกข้อบังคับฯ ดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารกองทุนเปรมตนตรีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ พ.ศ. 2562

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารงานในวิทยาเขตกาญจนบุรี พ.ศ. 2562

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารงานในศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2562

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารศูนย์วิจัยคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล พ.ศ. 2562

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการยกเลิกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการจัดสวัสดิการเพิ่มเติมภายในมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2557 พ.ศ. 2562

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยตำแหน่งทางวิชาการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

พินัยกรรมต้องทำตามแบบ

ภาพจาก : <https://www.set.or.th>

อวยชัย อิศรวิริยะสกุล
ผู้เขียน

“พินัยกรรม” คือการแสดงเจตนาของเจ้ามรดกที่กำหนดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเจ้ามรดกหรือการอื่นใดอันจะมีผลให้มีการบังคับตามกฎหมายเมื่อเจ้ามรดกตายหากเจ้ามรดกทำพินัยกรรมหลายฉบับจะถือตามพินัยกรรมฉบับใดในเรื่องนี้ต้องพิจารณาข้อกำหนดในพินัยกรรมแต่ละฉบับ หากข้อกำหนดในพินัยกรรมแต่ละฉบับไม่ขัดหรือแย้งกันก็ให้บังคับได้ทุกฉบับ แต่หากว่าขัดหรือแย้งกันก็ให้บังคับตามฉบับหลังสุด ซึ่งถือว่าเป็นคำสั่งสุดท้ายของเจ้ามรดก ผู้เยาว์สามารถทำพินัยกรรมได้เมื่อมีอายุสิบห้าปีบริบูรณ์ ในขณะที่ทำพินัยกรรมเจ้ามรดกจะต้องสติสัมปชัญญะดีมีสุขภาพสมบูรณ์ การทำพินัยกรรมเป็นการกำหนดการไว้เผื่อตายในเรื่อง 2 เรื่องเท่านั้น คือ

1) เกี่ยวกับทรัพย์สิน ไม่ว่าจะเป็นสังหาริมทรัพย์ เช่น แก้วแหวน เงินทองที่เป็นเงินสดหรือเงินฝากธนาคาร หรืออสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดินสิ่งปลูกสร้าง หรือทรัพย์สินอื่นเกี่ยวกับที่ดินนั้นก็ตาม

เจ้ามรดกสามารถระบุว่าจะยกทรัพย์สินส่วนใดให้แก่ใครก็ได้แม้ผู้รับพินัยกรรมจะไม่ใช่ทายาทของเจ้ามรดก แต่ทรัพย์สินที่เจ้ามรดกจะยกให้นั้นจะต้องเป็นของตนเอง กรณีเจ้ามรดกเป็นเจ้าของในทรัพย์สินร่วมกับบุคคลอื่น จะยกทรัพย์สินให้คนอื่นเกินส่วนของตัวเองไม่ได้

2) เรื่องกำหนดการอื่น ๆ การทำพินัยกรรมนอกจากจะกำหนดในเรื่องทรัพย์สินหรือสิทธิอันใดแล้ว ยังสามารถระบุเรื่องอื่น ๆ ไว้ได้เช่นกัน เช่น การจัดการศพ การจัดตั้งผู้จัดการมรดก หรือการบริหารร่างกายของตนให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ หรือการตัดทายาทคนใดคนหนึ่งไม่ได้รับมรดก เป็นต้น

แบบของพินัยกรรม

การทำพินัยกรรมจะต้องทำตามแบบที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้เท่านั้น พินัยกรรมแต่ละแบบจะมีข้อกำหนดอันเป็นสาระสำคัญแตกต่างกัน ดังนี้

แบบที่ 1 พินัยกรรมแบบธรรมดา

1. ทำเป็นหนังสือ เจ้ามรดกจะเขียนหรือพิมพ์เองหรือให้คนอื่นเขียนหรือพิมพ์แทนก็ได้
2. ลง วัน เดือน ปี ในขณะที่ทำพินัยกรรมนั้น
3. เจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมจะต้องเซ็นชื่อต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คนพร้อมกัน กรณีเจ้ามรดกพิมพ์ลายนิ้วมือแทนการเซ็นชื่อพยานนั้นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองลายนิ้วมือของผู้ทำพินัยกรรมไว้ในขณะนั้นด้วย แต่ถ้าพยานได้เห็นเจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมพิมพ์ลายนิ้วมือแทนการเซ็นชื่อก็ถือว่าพยาน 2 คนนั้นได้รับรองลายนิ้วมือเจ้ามรดกแล้ว

แบบที่ 2 พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ

1. เจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมจะต้องเขียนข้อความในพินัยกรรมทั้งฉบับ ด้วยลายมือของตนเอง

2. ลงวัน เดือน ปี ในขณะที่ทำพินัยกรรมนั้น

3. เจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมจะต้องลงลายมือชื่อ (เซ็นชื่อ) ไว้ในพินัยกรรมนั้น จะลงลายพิมพ์นิ้วมือไม่ได้ พินัยกรรมแบบที่ 2 นี้จะไม่มีพยานรู้เห็นในการทำพินัยกรรมหรือลงลายมือชื่อเป็นพยาน

แบบที่ 3 พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง

1. เจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมต้องไปแจ้งความประสงค์แก่นายอำเภอ หรือหัวหน้าสำนักงานเขต เพื่อจดแจ้งรายละเอียดต่าง ๆ ต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน

2. นายอำเภอหรือหัวหน้าสำนักงานเขตจะจดข้อความที่เจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมแจ้งและอ่านข้อความนั้นให้พยานและเจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมฟัง เมื่อเจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมและพยานทราบแน่ชัดว่าข้อความนั้นถูกต้องตามความประสงค์หรือเจตนาของเจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมแล้ว เจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมและพยานจะลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

3. นายอำเภอหรือหัวหน้าสำนักงานเขตจะลงลายมือชื่อและลงวัน เดือน ปี ทั้งจดลงไว้ด้วยตนเองเป็นสำคัญว่าพินัยกรรมนี้ได้ทำขึ้นถูกต้องตามข้อ 1 ถึงข้อ 2 ข้างต้น แล้วประทับตราตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองนี้ขึ้นตอนต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของนายอำเภอหรือหัวหน้าสำนักงานเขตที่จะจัดการให้ และจะไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องความไม่ถูกต้องหรือมีการโต้แย้งของทายาทในภายหลังว่าเป็นพินัยกรรมปลอม แต่อาจจะต้องเสียเวลาในการทำพินัยกรรมเนื่องจากจะต้องเดินทางไปอำเภอหรือสำนักงานเขตเพื่อยื่นคำร้อง และหากมีการแก้ไขก็ต้องแจ้งให้นายอำเภอ

หรือหัวหน้าสำนักงานเขตแก้ไขให้ จะแก้ไขเองไม่ได้ จึงอาจจะไม่สะดวกนัก

แบบที่ 4 พินัยกรรมแบบเอกสารลับ

1. เจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อในพินัยกรรม

2. เจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมต้องผนึกพินัยกรรมนั้นแล้วลงลายมือชื่อคาบรอยผนึกนั้น

3. เจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมต้องนำพินัยกรรมที่ผนึกนั้นไปแสดงต่อนายอำเภอหรือหัวหน้าสำนักงานเขตและพยานอีกอย่างน้อย 2 คนและให้ถ้อยคำต่อบุคคลทั้งหมดเหล่านั้นว่าเป็นพินัยกรรมของตน ถ้าพินัยกรรมนั้นเจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมมิได้เป็นผู้เขียนเองโดยตลอด เจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมจะต้องแจ้งชื่อและที่อยู่ของผู้เขียนให้ทราบด้วย

4. เมื่อนายอำเภอหรือหัวหน้าสำนักงานเขตจดถ้อยคำของเจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรมและวัน เดือน ปี ที่ทำพินัยกรรมมาแสดงไว้บนซองนั้นและประทับตราตำแหน่งแล้วให้นายอำเภอหรือหัวหน้าสำนักงานเขตเจ้ามรดกผู้ทำพินัยกรรม และพยานลงลายมือชื่อบนซองนั้น

แบบที่ 5 พินัยกรรมแบบทำด้วยวาจา

กรณีมีพฤติการณ์พิเศษที่เจ้ามรดกไม่สามารถทำพินัยกรรมแบบอื่นตามที่กล่าวมาข้างต้นได้ เช่น การตกอยู่ในภยันตรายใกล้ความตาย หรืออยู่ในระหว่างสงคราม หรือเกิดมีโรคระบาด หรือเหตุจลาจล สามารถทำพินัยกรรมแบบทำด้วยวาจาก็ได้ โดยผู้ทำพินัยกรรมต้องแสดงเจตนาทำพินัยกรรมต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คนพร้อมกัน เมื่อพยานได้รับฟังข้อความนั้นแล้วให้ไปแจ้งต่อนายอำเภอหรือหัวหน้าสำนักงานเขตโดยเร็วที่สุด ทั้งยังต้องแจ้งวัน เดือน ปี สถานที่ทำพินัยกรรมและพฤติการณ์พิเศษนั้นด้วยนายอำเภอหรือหัวหน้าสำนักงานเขตจะจดข้อความที่พยานแจ้งไว้และพยาน 2 คนนั้นต้องลงลายมือชื่อไว้ด้วย

หลักการเขียนพินัยกรรม

1. ผู้เขียน หรือพยานในพินัยกรรม รวมทั้งคู่สมรสของผู้เขียนหรือพยานในพินัยกรรม จะเป็นผู้รับทรัพย์มรดกตามพินัยกรรมนั้นไม่ได้

2. บุคคลดังต่อไปนี้ จะเป็นพยานในพินัยกรรมไม่ได้

ก. ผู้ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ

ข. บุคคลวิกลจริตหรือบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถ

ค. บุคคลที่หุหนวกเป็นใบ้หรือตาบอดทั้ง 2 ข้าง

3. การขูดลบ ตกเติม หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความใด ๆ ในขณะทำพินัยกรรม ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย

ดังนั้น ก่อนตัดสินใจทำพินัยกรรม นอกจากจะรวบรวมทรัพย์สินที่มีอยู่และตกลงจะยกมรดกให้ใครเป็นจำนวนเท่าใด หรือมีข้อกำหนดใดไว้ในพินัยกรรมแล้วผู้ทำพินัยกรรมควรที่จะศึกษารายละเอียดเงื่อนไขของพินัยกรรมและทำให้ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย เพราะหากทำไม่ถูกต้องพินัยกรรมนั้นก็จะเป็นโมฆะ ข้อกำหนดในพินัยกรรมก็จะไม่ถูกบังคับ บรรดาทรัพย์สินจะกลับไปสู่กองมรดกและตกทอดแก่ทายาทโดยธรรม ซึ่งไม่เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ทำพินัยกรรมเลย

เอกสารอ้างอิง

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การเลือกสัญญาทางปกครอง ของคู่สัญญาฝ่ายเอกชน

สัญญาทางปกครองมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อให้การบริการสาธารณะสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยสัญญาใดจะเป็นสัญญาทางปกครองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ได้นั้น

ประการแรก คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งต้องเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้กระทำการแทนรัฐ

ประการที่สอง สัญญานั้นต้องมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะหรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือเป็นสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐตกลงให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง หรือเป็นสัญญาที่มีข้อกำหนดในสัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ

ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองซึ่งก็คือการบริการสาธารณะบรรลุผล **สัญญาทางปกครองซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐนั้นจะต้องเป็นเอกสิทธิ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้การดำเนินกิจการทางปกครองบรรลุผล และเป็นข้อกำหนดพิเศษที่ให้เอกสิทธิ์แก่คู่สัญญาที่เป็นฝ่ายปกครองเป็นอย่างมาก** เช่น กำหนดให้คู่สัญญาฝ่ายปกครองสามารถเลิกสัญญาฝ่ายเดียวได้ หรือกำหนดให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครองในการสั่งให้ผู้รับจ้างทำงานพิเศษ

ภาพจาก : <https://iguana-idm.com>

วิชญาพร ใฝ่ขาว
ผู้เขียน

เพิ่มเติมได้แม้จะมีได้ระบุไว้ในสัญญา โดยผู้รับจ้างไม่มีสิทธิโต้แย้งคัดค้านแม้เป็นเรื่องเวลาทำงานและค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นด้วย

เอกสิทธิ์ของรัฐและความไม่เท่าเทียมกันระหว่างฝ่ายปกครองและเอกชนในสัญญาทางปกครองดังกล่าวทำให้เมื่อเอกชนเห็นว่าตนมีข้อโต้แย้งหรือถูกโต้แย้งสิทธิเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองจะต้องนำข้อพิพาทดังกล่าวขึ้นสู่ศาลเพื่อขอให้คำพิพากษาหรือคำสั่งให้เลิกสัญญา โดยคู่สัญญาฝ่ายเอกชนไม่อาจบอกเลิกสัญญาทางปกครองได้เหมือนกับการบอกเลิกสัญญาทางแพ่งซึ่งคู่สัญญามีความเท่าเทียมกันและมีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญาและใช้สิทธิตามสัญญาได้ตามหลักของสัญญาต่างตอบแทน ดังเช่น คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 1500/2559 ที่ได้มีแนววินิจฉัยไว้ว่าการชำระหนี้ในสัญญาต่างตอบแทนตามมาตรา 369 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น คู่สัญญา

ทั้งสองฝ่ายจะต้องมีความพร้อมในการชำระหนี้ หากคู่สัญญาฝ่ายใดไม่พร้อมที่จะชำระหนี้ตอบแทน อีกฝ่ายสามารถปฏิเสธไม่ชำระหนี้ได้ อันเป็นบทบัญญัติที่มุ่งคุ้มครองประโยชน์ของคู่สัญญาอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับสัญญาทางปกครองมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองฝ่ายปกครองให้สามารถปฏิบัติภารกิจหลักในการจัดทำบริการสาธารณะให้บรรลุผล ทั้งเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของมหาชนหรือประโยชน์ส่วนรวม ฉะนั้น โดยหลักแล้วการบอกเลิกสัญญาทางปกครองของคู่สัญญาฝ่ายเอกชน หากทำให้การจัดทำบริการสาธารณะของฝ่ายปกครองต้องหยุดชะงักหรือไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ คู่สัญญาฝ่ายเอกชนก็ไม่อาจบอกเลิกสัญญากับฝ่ายปกครองได้ แต่อย่างไรก็ตาม หากคู่สัญญาฝ่ายเอกชนเห็นว่าตนมีข้อโต้แย้งหรือถูกโต้แย้งสิทธิเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง และประสงค์จะให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เลิกสัญญา ก็มีสิทธินำข้อพิพาทดังกล่าวขึ้นสู่ศาลได้

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า การที่ผู้รับจ้างซึ่งเป็นเอกชนไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างตามสัญญาได้ มีสาเหตุมาจากสภาพพื้นที่ก่อสร้างมีปัญหา โดยผู้ว่าจ้างซึ่งเป็นฝ่ายปกครอง มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการที่จะต้องใช้อำนาจตามที่กำหนดในสัญญาจ้างสั่งแก้ไขรูปและรายการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาอันสมควร แต่ผู้ว่าจ้างก็ได้ดำเนินการจนครบกำหนดเวลาตามสัญญาจ้าง การที่ผู้รับจ้างไม่สามารถก่อสร้างงานตามสัญญาจึงเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของผู้ว่าจ้างที่ไม่มีความพร้อมที่จะให้มีการปฏิบัติตามสัญญา และถือไม่ได้ว่าผู้รับจ้างเป็นฝ่ายผิดสัญญา เมื่อไม่อาจปฏิบัติตามสัญญาด้วยเหตุสภาพพื้นที่ซึ่งไม่ใช่ความผิดของผู้รับจ้าง ผู้ว่าจ้างจึงชอบที่จะคืนหนังสือค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาให้แก่ผู้รับจ้าง พร้อมค่าเสียหายที่เกิดจากการไม่ชำระหนี้ตามมาตรา 213 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เช่นเดียวกับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 1077/2558 ที่วินิจฉัยว่า เมื่อผู้รับจ้างซึ่งเป็นเอกชนเข้าดำเนินการก่อสร้างตามสัญญา แต่เจ้าหน้าที่ของฝ่ายปกครองไม่สามารถกำหนดตำแหน่งของสถานที่ก่อสร้างที่แน่นอนให้แก่ผู้รับจ้างได้ รวมทั้งมีอุปสรรคอื่น ๆ ซึ่งฝ่ายปกครองผู้ว่าจ้างย่อมมีหน้าที่ต้องดำเนินการใด ๆ เพื่อให้พื้นที่ก่อสร้างมีความพร้อมที่จะให้ผู้รับจ้างเข้าดำเนินการตามสัญญาจ้าง ดังนั้น การที่ผู้รับจ้างยังไม่ได้ลงมือทำงานจ้างตามสัญญาเนื่องจากสถานที่ก่อสร้างยังไม่มีความพร้อมที่จะส่งมอบให้ผู้รับจ้างลงมือก่อสร้างตามสัญญาพิพาทได้ จึงไม่ใช่ความผิดของผู้รับจ้าง การที่ผู้ว่าจ้างบอกเลิกสัญญาจ้างและริบหลักประกันสัญญาจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยข้อสัญญา ผู้ว่าจ้างต้องคืนเงินประกันสัญญาให้แก่ผู้รับจ้าง

จากแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดทั้งสองคดีจะเห็นได้ว่า แม้เอกชนจะมีสิทธินำข้อพิพาทขึ้นสู่ศาลเพื่อขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เลิกสัญญาได้ แต่การเลิกสัญญาทางปกครองของเอกชนก็ยังมีข้อจำกัด คือ ต้องเป็นกรณีที่เกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของฝ่ายปกครองที่ไม่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามสัญญา เช่น ผู้ว่าจ้างซึ่งเป็นฝ่ายปกครองไม่ส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างภายในเวลาที่กำหนดในสัญญา ผู้รับจ้างซึ่งเป็นเอกชนจึงจะมีสิทธิเลิกสัญญาทางปกครองได้

เอกสารอ้างอิง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.1077/2558

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.1500/2559

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา

คดีปกครอง พ.ศ. 2542

การเรียกเงินคืนจากผู้ได้รับเงิน เกินสิทธิโดยสุจริต

ภาพจาก : <https://karn-moneytoday.com>

วิชสวงศ์ พิศสวรรณพงศ์
ผู้เขียน

“เงินทองเป็นของนอกกายไม่ตายก็หาใหม่ได้” ทุกคนคงต้องเคยได้ยินคำนี้เป็นแน่ แต่ทุกคนก็มีภาระและความจำเป็นที่จะต้องนำเงินทองที่ตนหามาได้มาใช้จ่ายเพื่อเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวตลอดจนให้ได้มาซึ่งปัจจัยในการดำรงชีวิตอื่น ๆ ในบทความนี้ผู้เขียนจะกล่าวถึง “เงิน” ซึ่งถือเป็นของนอกกาย แต่ทุกคนก็คงอยากได้ โดยเป็นเงินที่ได้มาจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ แต่ทว่าเกินไปกว่าสิทธิที่พึงจะได้รับ โดยที่คนที่ได้รับเงินไปก็ยังไม่รู้ว่าตนได้รับเงินไปเกินกว่าสิทธิที่พึงจะได้รับโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้

กรณีมีอยู่ว่า นาย ช. ลูกจ้างประจำ ตำแหน่งช่าง (ช่างโลหะ) ของหน่วยงานต้นสังกัดแห่งหนึ่ง นาย ช. ได้รับการปรับเปลี่ยนตำแหน่งและได้รับอัตราค่าจ้างเพิ่มเติมในเดือนเมษายน พ.ศ. 2553 จากการดำเนินการของหน่วยงานต้นสังกัด นาย ช. จึงได้ใช้จ่ายเงินค่าจ้างดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเรื่อยมา จนกระทั่งถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2556 หน่วยงานต้นสังกัดได้มีคำสั่งแก้ไขอัตราค่าจ้าง

ของนาย ช. ให้ลดลง เนื่องจากที่ผ่านมามีหน่วยงานต้นสังกัดได้ดำเนินการปรับอัตราค่าจ้างเพิ่มเติมให้นาย ช. ผิดพลาดไป โดยนาย ช. ได้รับเงินค่าจ้างเกินไปกว่าสิทธิที่พึงจะได้รับเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 100,770 บาท หน่วยงานต้นสังกัดจึงแจ้งให้นาย ช. คืนเงินค่าจ้างที่ได้รับไปเกินสิทธิ แต่นาย ช. ไม่คืน หน่วยงานต้นสังกัดจึงฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 1160/2560 ว่า นาย ช. เป็นเพียงลูกจ้างประจำ ตำแหน่งช่าง (ช่างโลหะ) ไม่ได้มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการพิจารณาอัตราค่าจ้าง และไม่อาจรู้ได้ว่าการรับเงินค่าจ้างในส่วนที่ได้รับไปเกินสิทธิเป็นการได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ หรือสำคัญผิดว่าตนมีสิทธิจะรับเงินที่เกินสิทธินั้นไว้ จึงถือได้ว่านาย ช. ได้รับเงินส่วนที่เกินสิทธิไว้โดยสุจริต ประกอบกับเงินค่าจ้างส่วนที่นาย ช. ได้รับไปเกินสิทธินั้นเป็นเงินค่าจ้างที่ได้รับเพิ่มเติมตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2553 จนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2556 โดยเป็นเงินค่าจ้างที่มีการจ่ายให้เป็นรายเดือน จึงมีเงินค่าจ้างส่วนที่นาย ช. มีสิทธิได้รับและเกินกว่าสิทธิที่พึงจะได้รับปะปนรวมกันอยู่ ซึ่งปกติของวิญญูชนทั่วไปต้องใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเป็นระยะเวลานานนับแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2553 จนถึงเวลาที่ถูกระบุเงินคืน ในขณะที่ใช้จ่ายเงินดังกล่าวย่อมไม่สามารถแยกเงินส่วนที่มีสิทธิและเกินกว่าสิทธิออกจากกันได้ อีกทั้งนาย ช. ให้การว่านำเงินทั้งหมดไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของตนเองและครอบครัว รวมทั้งชำระหนี้และชำระภาษีหมดแล้ว โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริง

ว่านาย ช. ยังมีเงินส่วนที่ได้รับไปเกินสิทธินั้นเหลืออยู่เป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดก็ไม่มีหลักฐานว่านาย ช. ยังมีเงินส่วนที่ได้รับไปเกินสิทธินั้นเหลืออยู่อีกแต่อย่างใด จึงเชื่อได้ว่าในขณะที่เรียกคืนเงินดังกล่าว นาย ช. ไม่มีเงินส่วนที่ได้รับไปเกินสิทธิเหลืออยู่แล้ว นาย ช. จึงไม่จำเป็นต้องคืนเงินที่ได้รับไปเกินสิทธิ จำนวนทั้งสิ้น 100,770 บาท ตามมาตรา 412 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

จากคำพิพากษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าศาลปกครองสูงสุดได้นำหลักสุจริตซึ่งมีปรากฏอยู่ในมาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ที่มีความสุจริตและเพื่อคุ้มครองผู้ที่ได้ทรัพย์สินอันเป็นลาภมิควรได้ไว้โดยสุจริต ส่วนในประเด็นที่ว่าใครจะเป็นผู้ชดใช้เงินที่นาย ช. ได้รับไปเกินสิทธิจำนวนทั้งสิ้น 100,770 บาท ก็คงต้องพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ว่าการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับอัตราค่าจ้างเพิ่มเติมให้นาย ช. อันเป็นเหตุให้เกิดความผิดพลาดขึ้นนั้น เกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ มากน้อยเพียงใดตามมาตรา 8 ประกอบกับ มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ดังนั้นในการปรับอัตราค่าจ้างหรือการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเงินจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ความรอบคอบและระมัดระวังเป็นที่ตั้งเพื่อมิให้เกิดความผิดพลาดเสียหายได้

อย่างไรก็ดีในทางตรงกันข้ามหากผู้ใดได้รับเงินไปเกินกว่าสิทธิที่พึงจะได้รับโดยไม่สุจริตย่อมต้องคืนเงินดังกล่าวเต็มจำนวน แม้ว่าเงินนั้นจะไม่มีเหลืออยู่แล้วก็ตาม ส่วนการจะอย่างไรเพื่อให้หาเงินมาคืนให้ได้นั้น ก็เป็นภาระหน้าที่ของผู้ที่ได้รับเงินไปโดยไม่สุจริตนั่นเอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 412 ซึ่งกำหนด

ว่า “ถ้าทรัพย์สินซึ่งได้รับไว้เป็นลาภมิควรได้นั้นเป็นเงินจำนวนหนึ่ง ท่านว่าต้องคืนเต็มจำนวนนั้นเว้นแต่เมื่อบุคคลได้รับไว้โดยสุจริต จึงต้องคืนลาภมิควรได้เพียงส่วนที่ยังมีอยู่ในขณะเมื่อเรียกคืน”

เอกสารอ้างอิง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 1160/2560 (ออนไลน์) (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2562) จาก <http://www.admncourt.go.th/admincourt/upload/admcase/Document/judgement/PDF/2559/01012-590527-1F-601115-0000609703.pdf>

ณัฐพงศ์ โปษกะบุตร. (2555). หลักสุจริต : หลักพื้นฐานแห่งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ GOOD FAITH : THE PRINCIPLE OF THE CIVIL AND COMMERCIAL LAW. AULJ Vol. III August, 2012.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระราชบัญญัติ ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ประกาศรับสมัครงานกับการกำหนด คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งในการรับสมัครงาน ที่แตกต่างกันของมหาวิทยาลัย

ในวารสารฉบับนี้ขอเสนอประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับประกาศรับสมัครงานเพื่อบรรจุเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยในตำแหน่งอาจารย์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งซึ่งมีการต่อสู้คดีกันถึงศาลปกครองสูงสุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด หมายเลขแดงที่ อบ. 47/2562) ข้อเท็จจริงในคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประสงค์สมัครในตำแหน่งอาจารย์ โดยประกาศรับสมัครตำแหน่งดังกล่าวของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของผู้สมัครต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทในสาขาที่กำหนดและต้องเป็นหลักสูตรที่ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าประกาศดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ขอให้ศาลเพิกถอนประกาศรับสมัครฉบับดังกล่าว และกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติของผู้สมัครให้เหมือนกับการเปิดรับสมัครตำแหน่งอาจารย์คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์สาขาอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยและเหมือนกับที่ปรากฏในการประกาศรับสมัครตำแหน่งอาจารย์ของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ผู้ฟ้องคดียกขึ้นอ้างต่อศาล

ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นและอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลทั้งสองชั้นศาลได้วินิจฉัยประเด็นหลักของคดีที่น่าสนใจดังนี้

กุลวดี ปุณกริกโกก
ผู้เขียน

ประเด็นที่ 1

กรณีที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งในการรับสมัครอาจารย์ของคณะสังคมศาสตร์ และผู้ฟ้องคดีสนใจสมัครในตำแหน่งดังกล่าวแต่ถูกปฏิเสธจากผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว จะถือเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย และมีอำนาจฟ้องคดีปกครองตามวรรคหนึ่งของมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีการพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 หรือไม่

เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์การรับสมัครตามประกาศที่พิพาทในคดีนี้ ศาลเห็นว่ากรณีมีความชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่ถูกกระหนาบสิทธิในการสมัครในตำแหน่งนี้ เพราะผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดหลักเกณฑ์การรับสมัครตำแหน่งอาจารย์โดยมีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งคือสำเร็จการศึกษา

หลักสูตรที่ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรที่ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ทำให้ไม่สามารถสมัครสอบได้ จึงถือเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายแล้วและมีอำนาจฟ้องคดีนี้ได้

ประเด็นที่ 2

การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของผู้สมัครว่าจะต้องสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต เป็นเงื่อนไขที่สร้างขึ้นในลักษณะที่เลือกปฏิบัติและขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามข้อเท็จจริงแห่งคดีผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดให้การรับสมัครงานในตำแหน่งที่พิพาทต้องมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากสาขาวิชาอื่นหรือแม้แต่ความแตกต่างกันของแต่ละสถาบันการศึกษา เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษและผ่านประสบการณ์ในลักษณะของการทำงานวิจัยเชิงลึกมากกว่าการค้นคว้าโดยอิสระ ดังนั้นการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่แตกต่างกันไปในแต่ละสาขาวิชาที่เปิดสอนย่อมเป็นไปเพื่อความต้องการของแต่ละสาขาวิชา และมีได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะ จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการตัดโอกาสหรือเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเป็นการกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี

คำพิพากษานับนี้ถือได้ว่าเป็นตัวอย่างในการวินิจฉัยประเด็นที่เกี่ยวกับการออกประกาศรับสมัครงาน และเป็นข้อพิจารณาที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยในการพิจารณาเรื่องดังต่อไปนี้

1. ความชอบด้วยกฎหมายของประกาศรับสมัครงาน โดยศาลเห็นว่ากฎหมายด้านการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจในการออกประกาศรับสมัครเป็น

หลักเกณฑ์ที่ชอบด้วยกฎหมาย การออกประกาศของผู้ถูกฟ้องจึงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

2. ความชอบด้วยกฎหมายของการใช้ดุลพินิจในการออกประกาศรับสมัครซึ่งกำหนดให้ผู้สมัครต้องสำเร็จการศึกษาหลักสูตรที่ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ซึ่งศาลเห็นว่าเป็นการใช้ดุลพินิจในการออกประกาศรับสมัครงานที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และภาระหน้าที่ของตำแหน่งที่รับสมัคร

3. การออกประกาศหลักเกณฑ์การรับสมัครจะต้องมีช่วงเวลาที่เหมาะสมและไม่มีลักษณะเป็นการจงใจที่จะกีดกันผู้ฟ้องคดี อีกทั้งการขาดคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีในการสมัครงานในตำแหน่งที่พิพาทก็มีได้เป็นเหตุที่มีการมุ่งหมายเฉพาะตัวของผู้ฟ้องคดีโดยบุคคลอื่นใดที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูงสุดเช่นเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีแต่ไม่ได้ศึกษาในแผนการเรียนที่ต้องสอบวิทยานิพนธ์ก็ย่อมไม่สามารถสมัครได้เช่นเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อบ. 47/2562

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีการพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

NO GIFT POLICY

จักรกฤษณ์ พงาม
ผู้เขียน

การงดให้หรือการงดรับของขวัญ ของกำนัล หรือประโยชน์อื่นใด (NO GIFT POLICY) เป็นนโยบายที่ภาครัฐ เอกชน และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ ได้ร่วมมือกันออกนโยบายนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในการตัดวงจรการทุจริตในลักษณะของการติดสินบนหรือการรับสินบนโดยเป็นการขจัดต้นตอของการทุจริตคอร์รัปชันที่เป็นรากเหง้าของสังคมไทยจากระบบอุปถัมภ์ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่างตอบแทน โดยนโยบายดังกล่าวยังช่วยในการตัดวงจรการทุจริตและการประพฤติมิชอบในรูปแบบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตซึ่งประเทศไทยได้เริ่มนโยบายดังกล่าวมาหลายปีแล้วเพื่อเป็นการยกระดับความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน และเพื่อสร้างมาตรฐานที่ดี ส่งเสริมความโปร่งใสให้ทัดเทียมกับนานาชาติ

การให้หรือการรับจะเป็นชนวนที่นำไปสู่การทุจริตในลักษณะของ “การรับสินบน” โดยปกติแล้วการที่บุคคลมีไมตรีจิตที่ดีต่อกัน มอบของขวัญหรือของกำนัล ให้แก่กันนั้นเป็นเรื่องปกติของสังคมไทยซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เป็นวัฒนธรรมที่ดีงามและเป็นประเพณีนิยมที่คนไทยถือปฏิบัติกันเป็นปกติ แต่ทว่าหากผู้ให้มัวแต่ประสงค์อื่นที่แอบแฝงมากับการให้นั้นโดยหวังผลประโยชน์ต่างตอบแทน เช่น กรณีบริษัท ห้างร้าน มอบของขวัญที่มีมูลค่ามากให้กับหัวหน้าส่วนราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อหวังผลประโยชน์ต่างตอบแทนในลักษณะของการได้รับคัดเลือกให้เข้ามาเป็นผู้รับจ้าง ผู้ขายวัสดุและครุภัณฑ์ให้กับส่วนราชการ การเสียค่าแะะเจียะเพื่อให้บุตรหลานของตนเองได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง การจ่ายเงินให้กับเจ้าพนักงานจราจรเพื่อละเว้นโทษในการทำผิดกฎจราจร เป็นต้น การกระทำดังกล่าวเข้าข่ายการทุจริตในลักษณะของการรับสินบนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีโทษร้ายแรงตามกฎหมายถึงขั้นจำคุกตามมาตรา 173 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ได้บัญญัติไว้ว่า “เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐระหว่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรระหว่างประเทศ ผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าถึงยี่สิบปี หรือจำคุก

ตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท”

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการให้หรือการรับของขวัญ ของกำนัลต่าง ๆ จะมีกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เคร่งครัดก็ตาม แต่ก็ยังมีแนวทางผ่อนปรนหากได้มีความจำเป็นจะต้องรับโดยธรรมชาติ

“การรับโดยธรรมชาติ” ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมชาติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543 ได้หมายความว่า **“การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้กับในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม”** เช่น งานศพ งานบวช งานแต่งงาน การเยี่ยมคนเจ็บป่วย การเกษียณอายุ การย้ายตำแหน่ง เป็นต้น

ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวยังได้กำหนดแนวทางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมชาติได้ดังต่อไปนี้

- 1.รับจากญาติ ซึ่งให้โดยเสน่หา ตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะ
- 2.รับจากบุคคลอื่น ซึ่งมีใช้ญาติ มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาส ไม่เกิน 3,000 บาท
- 3.รับที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

จากที่ได้อธิบายเกี่ยวกับนโยบาย NO GIFT POLICY ความเป็นมา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของนโยบายที่มุ่งเน้นในเรื่องของการป้องกันการทุจริตที่อาจแอบแฝงมากับการให้ หรือการรับของขวัญ ของกำนัลต่าง ๆ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งมีโทษถึงขั้นจำคุก ซึ่งวัตถุประสงค์ของ

การห้ามตามกฎหมายก็คือ **“ความไม่เหมาะสม”** เนื่องจากสาธารณชนอาจมองว่าการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรับสิ่งของเพื่อตอบแทนในการดำเนินการหรือการบริการถือเป็นวัฒนธรรมหรือค่านิยมที่ไม่เหมาะสมและไม่เป็นที่ยอมรับในสากล อีกทั้งเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งอาจรวมถึงผลประโยชน์ทับซ้อน (conflict of interest) ที่มีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องส่งผลให้ปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นกลาง หรือลำเอียงได้

อย่างไรก็ดี ยังพอมีแนวทางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในโอกาสต่าง ๆ ตามขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรมซึ่งถือเป็นการรับโดยธรรมชาติตามที่ได้เขียนได้อธิบายไปในข้างต้น

ท้ายที่สุดสิ่งที่สำคัญก็คือการสร้างค่านิยมแห่งความซื่อสัตย์ สุจริต พอเพียง รู้จักประหยัด อดออม และการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทนให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อนำไปยึดถือปฏิบัติ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาการป้องกันการทุจริตในเรื่องของการตัดสินใจหรือการรับสินบนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมชาติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรม จะร้องเรียนหรือร้องทุกข์ดี

เนื่องจากที่ผ่านมา มีผู้ที่ต้องการร้องขอความเป็นธรรมในเรื่องต่าง ๆ ยังคงมีความสับสนว่า เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่ได้รับความพึงพอใจในการบริการ หรือการบริหารจัดการต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยมหิดล จะต้องดำเนินการร้องเรียนหรือร้องทุกข์ ในวันนี้ผู้เขียนจะมาอธิบายถึงความแตกต่างระหว่างร้องเรียนกับร้องทุกข์ เพื่อให้ผู้ร้องจะได้ร้องถูกช่องทางทำให้ไม่เสียเวลาในการดำเนินการที่อาจเกิดจากการร้องผิดช่องทาง

“ร้องทุกข์” ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดไว้ในข้อ 1 ว่า “การร้องทุกข์กรณีที่เห็นว่าตนเองไม่ได้ความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาไม่รวมถึงกรณีการสั่งลงโทษหรือการตั้งคณะกรรมการสอบสวน” เหตุแห่งการร้องทุกข์ตามข้อบังคับฉบับนี้ จะเห็นได้ชัดว่าเกิดขึ้นจากผู้ร้องทุกข์ไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ซึ่งการร้องทุกข์ตามข้อบังคับฉบับนี้มี **“คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล”** เป็นคณะกรรมการผู้ทำหน้าที่พิจารณาเรื่องร้องทุกข์

อย่างไรก็ดี ก่อนที่เรื่องร้องทุกข์จะถูกเสนอให้คณะกรรมการอุทธรณ์ พิจารณา ผู้ร้องทุกข์จะต้องดำเนินการร้องทุกข์ตามขั้นตอนที่ข้อบังคับกำหนดก่อน และที่สำคัญการร้องทุกข์จะร้องได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะร้องแทนผู้อื่นหรือให้ผู้อื่นร้องทุกข์แทนไม่ได้ อีกทั้งการร้องทุกข์จะต้องทำเป็นหนังสือร้องทุกข์แล้วยื่นต่อประธานคณะกรรมการ

ศศิธร สวัสดิ์แดง
ผู้เขียน

อุทธรณ์ฯ โดยผ่านผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับชั้นกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ซึ่งระยะเวลาในการร้องทุกข์จะเริ่มนับแต่วันที่ทราบเรื่องอันเป็นเหตุในการร้องทุกข์

“ร้องเรียน” ตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง แนวทางการจัดการข้อร้องเรียน พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ได้กำหนดคำนิยามไว้ในข้อ 1 ว่า “ข้อร้องเรียนคือเรื่องที่ได้รับบริการได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะต้องเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ไม่ว่าจะมีความผิดหรือไม่มีความผิดก็ตาม และการให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น คำชมเชย การสอบถามหรือข้อมูล” โดยข้อร้องเรียนตามประกาศฉบับนี้จะกำหนดประเภทของข้อร้องเรียนไว้ 3 ประเภทใหญ่ด้วยกัน คือ 1) ข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่หรือส่วนงาน ได้แก่ ข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำใดที่มีผลก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ร้องเรียน 2) ข้อร้องเรียนการให้บริการ ได้แก่ ข้อร้องเรียนเกี่ยวกับบริการต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยหรือส่วนงาน และ

3) ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานหรือการให้บริการของมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพและความโปร่งใสในการดำเนินงานและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

การเสนอข้อร้องเรียนสามารถยื่นได้หลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อด้วยตนเอง การส่งข้อร้องเรียนมาทางไปรษณีย์ หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หรือส่งข้อร้องเรียนในตู้รับฟังความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยหรือส่วนงานเมื่อมหาวิทยาลัยได้รับข้อร้องเรียนแล้ว ข้อร้องเรียนดังกล่าวจะผ่านการพิจารณาของ **“คณะกรรมการพิจารณาและวินิจฉัยข้อร้องเรียน”**

จากการอธิบายข้างต้นทำให้เห็นได้ว่าการร้องทุกข์กับการร้องเรียนมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นตัวผู้ร้อง หากเป็นการร้องทุกข์ผู้ร้องทุกข์จะต้องร้องเพื่อตนเองเท่านั้น ไม่สามารถร้องแทนผู้อื่นหรือให้ผู้อื่นร้องแทนตนเองได้ แต่การร้องเรียนไม่ได้กำหนดไว้ ผู้ร้องสามารถร้องเพื่อตนเองหรือร้องเพื่อผู้อื่นได้เมื่อพบเห็นเรื่องที่ไม่โปร่งใส หรือไม่ได้รับการบริการที่ดี หรือเป็นการติดขัดเสนอแนะต่าง ๆ ต่อมาในส่วนในเรื่องระยะเวลาในการร้อง หากเป็นการร้องทุกข์ผู้ร้องจะต้องร้องภายใน 30 วันนับแต่วันที่ทราบ แต่การร้องเรียนไม่ได้กำหนดระยะเวลาเอาไว้ ดังนั้นเมื่อผู้ร้องเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือพบเห็นเหตุการณ์ไม่โปร่งใสภายในมหาวิทยาลัย หรือส่วนงานของมหาวิทยาลัย ผู้ร้องจะได้พิจารณาว่าผู้ร้องจะต้องร้องทุกข์หรือร้องเรียนได้ถูกประเภทเพื่อไม่ทำให้ผู้ร้องเสียสิทธิในการให้ได้มาซึ่งความถูกต้องและเป็นธรรม ดังนั้น การร้องเรียนหรือร้องทุกข์จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่มหาวิทยาลัยสามารถนำข้อเท็จจริงที่ได้จากการร้องดังกล่าวมาปรับปรุงและพัฒนามหาวิทยาลัยให้มีการปฏิบัติงานที่มีความโปร่งใส และมีธรรมาภิบาลที่ดี

ตารางเปรียบเทียบ

การร้องทุกข์	การร้องเรียน
ข้อกฎหมาย : ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และร้องทุกข์ พ.ศ. 2552	ข้อกฎหมาย : 1) ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง แนวทางการจัดการข้อร้องเรียน พ.ศ. 2560 2) ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง แนวทางการจัดการข้อร้องเรียน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561
ผู้มีสิทธิร้อง : ผู้ร้องทุกข์จะต้องร้องเพื่อตนเองเท่านั้น	ผู้มีสิทธิร้อง : ผู้ร้องสามารถร้องเพื่อตนเองหรือร้องเพื่อผู้อื่นก็ได้
เหตุแห่งการร้องทุกข์ : ผู้ร้องทุกข์ไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือมีความคับข้องใจเนื่องจาก การกระทำหรือคำสั่งของ ผู้บังคับบัญชา ผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์	เหตุแห่งการร้องเรียน : 1) ร้องเรียนเจ้าหน้าที่หรือส่วนงานที่เกี่ยวกับการกระทำใดอันมีผลก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ร้องเรียน 2) ร้องเรียนการให้บริการต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยหรือส่วนงาน และ 3) ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานหรือการให้บริการของมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพและความโปร่งใสในการดำเนินงาน และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
ระยะเวลา : ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ทราบ	ระยะเวลา : ไม่มีกำหนดระยะเวลา
การจัดส่ง : ยื่นต่อประธานคณะกรรมการอุทธรณ์ฯ โดยผ่านผู้บังคับบัญชา ที่เหนือลำดับชั้นกว่าผู้บังคับบัญชา ผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์	การจัดส่ง : ทางไปรษณีย์ หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หรือส่งในตู้รับ ฟังความคิดเห็น ของมหาวิทยาลัยหรือส่วนงาน
คณะกรรมการผู้พิจารณา : คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล	คณะกรรมการผู้พิจารณา : คณะกรรมการพิจารณาและวินิจฉัยข้อร้องเรียน

เอกสารอ้างอิง

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และร้องทุกข์ พ.ศ. 2552
ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง แนวทางการจัดการข้อร้องเรียน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561
ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง แนวทางการจัดการข้อร้องเรียน พ.ศ. 2560

รับเงินของราชการมาตามหน้าที่ แต่เงินหาย ขณะเดินทางกลับสำนักงานต้องรับผิดชอบ ใช้เงินให้กับทางราชการหรือไม่ ?

บุญชู แจ่มเจริญกิจ
ผู้เขียน

บทความในเรื่องนี้เป็นกรณีศึกษาให้เห็นว่าเจตนาของการกระทำเป็นองค์ประกอบและสาระสำคัญที่ใช้ประกอบการพิจารณาความผิดข้อเท็จจริงมีว่า นาย ก. และนาย ข. เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ได้รับมอบอำนาจให้ไปรับเงินค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่งเพื่อความสะดวกในการเดินทางประกอบกับหน่วยงานของรัฐที่จะไปรับเงินก็ไม่ไกลจากมหาวิทยาลัยที่นาย ก. และนาย ข. ทำงานอยู่ นาย ก. จึงขับรถส่วนตัวไป แต่ปรากฏว่าเงินที่ไปติดต่อขอรับตามที่ได้รับมอบอำนาจกลับจ่ายเป็นเช็คด้วยความหวังดี นาย ก. จึงนำเช็คดังกล่าวไปขึ้นเงินที่ธนาคารและนำเงินใส่ไว้ในกระเป๋าเอกสารและเดินทางกลับในระหว่างทางพบ นาย ท. ซึ่งทำงานอยู่ด้วยกันขออาศัยรถกลับด้วยแต่ก่อนถึงที่ทำงาน

ได้แวะรับประทานอาหารกลางวันใช้เวลาในการรับประทานอาหารประมาณ 20 นาที โดยเก็บกระเป๋าใส่เงินไว้ในรถซึ่งจอดไว้ที่ริมฟุตบาทห่างจากร้านอาหารประมาณ 25 เมตร รวมทั้งล้อคประตูรถเรียบร้อยแล้ว ข้อเท็จจริงปรากฏว่ารถยนต์ของนาย ก. ถูกงัดและกระเป๋าใส่เงินรวมทั้งเงินในกระเป๋าหายไป เรื่องนี้ผู้บังคับบัญชาของนาย ก. เห็นว่าเป็นกรณีที่เกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้รับผิดชอบและมีมติว่า นาย ก. และ นาย ข. กระทำการโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายคืนแก่มหาวิทยาลัย และเมื่อรายงานไปยังกระทรวงการคลังแล้วเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนและอธิการบดี จากการตรวจสอบพบว่าเหตุผลที่สนับสนุนว่า นาย ก. และนาย ข. ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง คือ การทำธุรกรรมทางการเงินยังมีวิธีดำเนินการที่ปลอดภัยกว่าการเบิกเป็นเงินสดออกมา จึงมีคำสั่งให้ นาย ก. และ นาย ข. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

เชื่อว่าหลายท่านคงมีความเห็นเช่นเดียวกับนาย ก. และ นาย ข. คือไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของมหาวิทยาลัยที่สั่งให้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน นาย ก. และนาย ข. จึงยื่นฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครองกลางเพื่อให้มีคำพิพากษายกเลิกคำสั่งของมหาวิทยาลัยโดยโต้แย้งว่าการที่ได้เก็บกระเป๋าใส่เงินไว้ในรถยนต์และล้อคประตูรถแล้ว ประกอบกับจุดจอดรถเป็นที่โล่งสามารถมองเห็นจากจุดที่นั้น

รับประทานอาหารได้ตลอดเวลา ถือว่าได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วมิใช่การประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแต่อย่างใด

คดีนี้ประเด็นจึงมีว่า การกระทำของ นาย ก. และ นาย ข. เป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

ขอเรียนว่าการพิจารณาของศาลปกครองในเรื่องนี้มีการพิจารณากันจนถึงศาลปกครองสูงสุด และได้ถูกพิจารณาโดยที่ประชุมใหญ่และมีคำวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า นาย ก. และ นาย ข. มีเจตนาที่จะทำให้เงินสูญหายจึงไม่เป็นการกระทำด้วยความจงใจ และการที่ นาย ก. และ นาย ข. ได้เก็บเงินไว้ในกระเป๋าซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้จากภายนอกว่าในกระเป๋ามีเงินใส่ไว้ และเมื่อได้รับประทานอาหารก็ได้นำกระเป๋าส่งเงินดังกล่าวเก็บไว้ในรถและถือกระเป๋าแล้วเป็นการแสดงให้เห็นว่าได้ใช้ความระมัดระวังในการเก็บรักษาเงินตามสมควรแล้วและแม้จะมีข้อพิจารณาว่า นาย ก. และ นาย ข. อาจเพิ่มความระมัดระวังให้มากกว่านี้ได้ เช่น อาจนำกระเป๋าส่งเงินติดตัวไปด้วย หรือให้ใครคนใดคนหนึ่งเฝ้ากระเป๋าส่งเงินไว้ แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะจะเป็นความประมาทเลินเล่อก็หาใช่เป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่ เพราะพฤติการณ์การกระทำของนาย ก. และนาย ข. แสดงให้เห็นว่าได้ใช้ความระมัดระวังแล้วมิใช่ไม่ใช้ความระมัดระวังเสียเลย

นอกจากนี้ ศาลปกครองสูงสุดยังวินิจฉัยไปถึงเหตุผลของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงในประเด็นเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินว่ามีหลายวิธี เช่น ใช้วิธีโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร หรือซื้อตราฟรังก์ หรือตั๋วแลกเงิน ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเห็นว่ามีความปลอดภัยกว่าการถือเงินสด แม้จะมีความรัดกุมมากกว่าและมีความเสี่ยงน้อยกว่าวิธีการถือเงินสด แต่เมื่อเปรียบเทียบและกฎหมายที่

เกี่ยวข้องไม่ได้กำหนดวิธีการไว้โดยเฉพาะ นาย ก. และนาย ข. จึงสามารถเลือกวิธีการเก็บเงินและนำเงินกลับมหาวิทยาลัยตามที่เห็นสมควรได้ นอกจากนี้วิธีการดังกล่าวก็ยังไม่ได้รับประกันว่าเงินจะไม่ถูกขโมย ดังนั้น ไม่ว่าจะใช้วิธีการใดก็ยังมีความเสี่ยงที่เงินจะถูกขโมยได้ การพิจารณาจึงต้องพิจารณาพฤติการณ์ในการเก็บรักษาเงินว่า ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรหรือไม่มากกว่าการพิจารณาวิธีการในการเก็บเงินและนำเงินกลับ เมื่อนาย ก. และ นาย ข. ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการเก็บรักษาเงินแล้วแม้วิธีการที่ใช้จะมีความปลอดภัยน้อยกว่าก็ไม่ถือเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ผลคดีคือ ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาว่า คำสั่งของมหาวิทยาลัยที่สั่งให้ นาย ก. และ นาย ข. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดนี้ เป็นอุทธรณ์สำหรับเจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเงินว่า แม้กฎหมายหรือระเบียบของทางราชการหรือของมหาวิทยาลัยจะไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงินไว้เป็นการเฉพาะ การปฏิบัติหน้าที่ก็จำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังอย่างมากเพื่อมิให้เกิดความเสียหายกับทางราชการหรือมหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 921/2558

ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ของมหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปี พ.ศ. 2562

มหาวิทยาลัยมหิดล

อันดับที่ 4

ระดับ A (คะแนน 92.22)

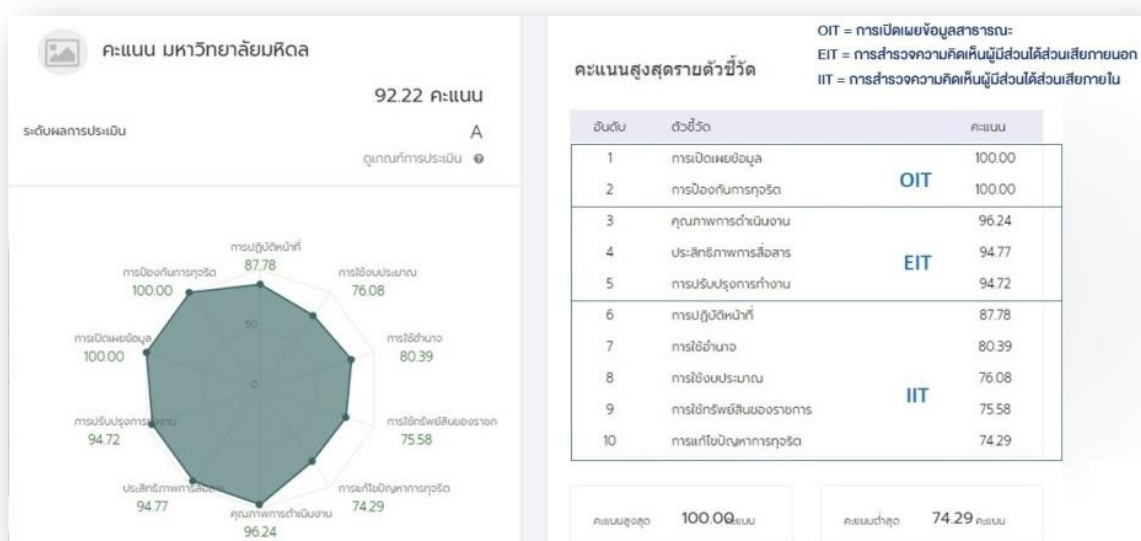
จากจำนวนกว่า 80 สถาบันอุดมศึกษาที่เข้ารับการประเมิน

ตามที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้เข้าร่วมโครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ของสำนักงาน ป.ป.ช. ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โดยมีการดำเนินงานต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงาน ป.ป.ช. ได้กำหนดตัวชี้วัดการประเมินได้แก่ 1) การปฏิบัติหน้าที่ 2) การใช้งบประมาณ 3) การใช้อำนาจ 4) การใช้ทรัพย์สินของราชการ 5) การแก้ไขปัญหาการทุจริต 6) คุณภาพการดำเนินงาน 7) ประสิทธิภาพการสื่อสาร 8) การปรับปรุงการทำงาน 9) การเปิดเผยข้อมูล และ 10) การป้องกันการทุจริต ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินได้แก่ การสำรวจการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน การสำรวจการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก และการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ ซึ่งผลการประเมินจะมีคะแนนอยู่ระหว่าง 0 – 100 หรือ ระดับ F – AA โดยหน่วยงานที่เข้ารับการประเมินจะต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่า 85 คะแนน (ระดับ A) จะถือว่าผ่านการประเมินในส่วนของมหาวิทยาลัยมหิดลได้รับผลคะแนนดีขึ้นตามลำดับจาก ปี พ.ศ. 2560 คะแนน 73.88 อันดับที่ 65 (ระดับ C) ปี พ.ศ. 2561 คะแนน 85.56 อันดับที่ 19 (ระดับ A) และปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2562 คะแนน 92.22 อันดับที่ 4 (ระดับ A) จากจำนวนกว่า 80 สถาบันอุดมศึกษาที่เข้ารับการประเมิน

10 อันดับคะแนนสูงสุดของสถาบันอุดมศึกษาที่เข้ารับการประเมิน

อันดับ	ชื่อหน่วยงาน	คะแนน
1	 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	94.70
2	 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	94.08
3	 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	92.34
4	 มหาวิทยาลัยมหิดล	92.22
5	 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	92.20
6	 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	91.55
7	 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	91.37
8	 มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	91.36
9	 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	90.86
10	 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	90.61

ผลคะแนนของมหาวิทยาลัยมหิดลตามตัวชี้วัด

คะแนนสูงสุดรายตัวชี้วัด

OIT = การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ
EIT = การสำรวจความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
IIT = การสำรวจความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน

อันดับ	ตัวชี้วัด	คะแนน
1	การเปิดเผยข้อมูล	100.00
2	การป้องกันการทุจริต	100.00
3	คุณภาพการดำเนินงาน	96.24
4	ประสิทธิภาพการสื่อสาร	94.77
5	การปรับปรุงการทำงาน	94.72
6	การเปิดเผยข้อมูล	87.78
7	การใช้จ่ายเงิน	80.39
8	การใช้งบประมาณ	76.08
9	การให้บริการประชาชน	75.58
10	การแก้ไขปัญหาการทุจริต	74.29

คะแนนสูงสุด: 100.00 คะแนน

คะแนนต่ำสุด: 74.29 คะแนน

กิจกรรมที่สำคัญ

9 ธันวาคม วันต่อต้านการทุจริตสากล #มหิดลปลอดทุจริต

วันที่ 9 ธันวาคม 2562 รศ.นพ.สรายุทธ สุภาพรรณชาติ รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร เป็นประธานเปิดงานวันต่อต้านการทุจริตสากล (International Anti – Corruption Day) โดยมี ศ.นพ.วชิร คชการ รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวิชาการ รศ.ดร. กิตติกร จามรดุสิต รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผู้บริหารส่วนงาน และประชาคมมหิดลจากส่วนงานต่าง ๆ เข้าร่วมงาน กว่า 1,000 คน เพื่อร่วมแสดงพลังเชิงสัญลักษณ์ในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และเพื่อส่งเสริมค่านิยมหลักของมหาวิทยาลัยมหิดล **“I Integrity มั่นคงยิ่งในคุณธรรม”** ณ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ทั้งนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมวันต่อต้านการทุจริตสากลในระดับส่วนงานในพื้นที่ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยอีกด้วย

การบรรยายพิเศษเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วย การตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2562

วันที่ 10 กรกฎาคม 2562 มหาวิทยาลัยมหิดล โดยกองกฎหมายได้จัดการบรรยายพิเศษเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2562 โดยได้รับเกียรติจาก นายสุทธิพงษ์ บุญนิตติ รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในการประชุมคณะกรรมการประจำมหาวิทยาลัย ครั้งที่ 13/2562 วันที่ 10 กรกฎาคม 2562 ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์นิธิ รักษ์พลเมือง ชั้น 5 อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ณ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

วันที่ 19 พฤศจิกายน 2562 กองกฎหมาย มหาวิทยาลัยมหิดล นำโดย นายอวยชัย อิศรวิริยะสกุล รองผู้อำนวยการกองกฎหมาย นำเครือข่ายนิสิตมหาวิทยาลัยมหิดลเข้าศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ณ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

มหาวิทยาลัยมหิดล

มกุฎราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการวารสารกฎหมาย มหาวิทยาลัยมหิดล
กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลศาลายา
อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

